

PROCES- OPERATOR EEN VAK MET TOEKOMST

HLS
PERSONEELSDIENSTEN

Procesoperator een vak met toekomst

Inhoud

Voorwoord	2
Procesoperator, wat is dat eigenlijk voor baan?	3
Verantwoordelijkheid	4
Werken in de procesindustrie anno nu	5
De opleiding	6
Het vak en de opleiding tot procesoperator	7
Financiële consequenties voor de studenten	9

Voorwoord

In dit boekje willen wij een korte toelichting geven op het opleidingsmodel dat HLS Personeelsdiensten ontworpen heeft. Dit model is in samenwerking met opleidingscentrum PCN (Proces Centrum Nederland) ontwikkeld. Centraal daarin staat een nauwe samenwerking tussen opleider, opdrachtgever en arbeidsbemiddelaar.

Het is niet gebruikelijk dat een bemiddelingsbureau zich bezighoudt met scholing. In onze visie biedt samenwerking de meeste kans op succes voor alle betrokken partijen. De opleider is flexibel inzetbaar voor de scholing, bedrijven worden ontzorgd voor de flex-scholing en het bemiddelingsbureau selecteert de kandidaten.

Als HLS nemen wij het voortouw in dit gezamenlijke initiatief, omdat het aantal jongeren in het technisch beroepsonderwijs terugloopt, met name de procesindustrie. Tegelijkertijd neemt de vergrijzing in deze bedrijfstak toe. Voorspeld wordt dat in sommige ondernemingen de komende vijf à zeven jaar 30 tot 50 procent (!) van het personeel met (pre)pensioen gaat.

Onze verwachting is dan ook dat het personeelstekort in de procesindustrie de komende jaren zal stijgen. De uitdaging is om een grote groep aankomend procesoperators op te leiden. Wij denken dat de procesindustrie prima kansen biedt voor gemotiveerde, goed opgeleide mensen. Inkomen, werkomstandigheden, dienstverbanden en carrière-mogelijkheden in de procesindustrie zijn uitstekend te noemen.

HLS Personeelsdiensten biedt je het volgende aan:

1. Een gerichte, parttime vakopleiding tot procesoperator (Vapro A of B) voor een periode van twee jaar.
2. Begeleiding naar een baan die tegelijkertijd dient als praktijkcomponent van je opleiding.
3. De mogelijkheid om je carrière in eigen handen te nemen.

Voor wie is de opleiding tot procesoperator bedoeld?

Feitelijk voor iedereen die procesoperator kan en wil worden. Voorwaarde is wel dat je het toelatingsexamen haalt waarmee wordt bepaald of je de opleiding aankunt. Ook voeren wij een aantal gesprekken met je, omdat we graag zeker willen weten dat jouw keuze voor het vak van procesoperator de juiste is.

Wij hopen je met dit boekwerkje nieuwe ideeën voor je carrière aan te reiken. Mocht je na het lezen ervan belangstelling hebben voor de opleiding van procesoperator, dan vernemen wij dat graag!

Procesoperator, wat is dat eigenlijk voor baan?

De procesoperator heeft een cruciale rol in alle productieprocessen binnen de (petro) chemische, farmaceutische en levensmiddelenindustrie. Ook zijn procesoperators werkzaam in energie- en kerncentrales, schakelinstallaties en ga zo maar door. Kortom: zonder vakkundige procesoperators worden in Nederland geen (hoogwaardige) producten gemaakt en staat het productieproces stil.

Taken

Als procesoperator heb je verschillende taken. Zo controleer je de voortgang van het productieproces in de fabriek. Als het nodig is, grijp je in dat proces in. Dat doe je bijvoorbeeld door de productielijn stil te leggen of door het proces om te leiden. Natuurlijk voer je de controles van de installaties uit en signaleer je eventuele afwijkingen. Klein onderhoud doe je vaak zelf, het grotere werk is de verantwoordelijkheid van de onderhouds- of technische dienst.

Soms moet de fabriek of een deel daarvan worden opgestart of gestopt (de zogeheten shutdown). Hoe dit in z'n werk gaat, staat nauwkeurig beschreven in procedures en handboeken. Jij voert alle voorgeschreven handelingen uit en controleert of de systemen op de goede manier reageren.

Een enigszins ervaren procesoperator kent zijn werkgebied op zijn duimpje; vaak beter dan de ingenieurs die de (meestal computergestuurde) machines ontwikkeld en geplaatst hebben.

Het is eerder regel dan uitzondering dat een procesoperator verbeteringen in de routing van het proces weet aan te brengen. Als procesoperator volg je dus niet alleen procedures en werkschema's op, je ontwikkelt ook voldoende inzicht en lef om eventueel zelf met verbetervoorstellen te komen.

Verantwoordelijkheid

We hebben gezien dat je als procesoperator in verschillende industrieën terecht kunt.

Wat alle procesoperators met elkaar gemeen hebben, is dat ze 'achter de knoppen zitten'. Je managet het proces.

Het zal duidelijk zijn dat je interesse en inzicht in techniek en chemie moet hebben. Heb je die eigenschappen niet, dan is het eigenlijk niet mogelijk om procesoperator te worden.

Daarnaast heb je 'iets' met veiligheid. Werken in een energiecentrale, de chemische, farmaceutische of een andere soort industrie heeft natuurlijk altijd met veiligheid te maken. Maar als je dan ook nog eens achter de knoppen zit... Stel maar gerust dat een procesoperator een grote verantwoordelijkheid heeft jegens zichzelf, collega's, omwonenden en de eigen familie. Want je familieleden willen natuurlijk ook dat je na je werk weer veilig thuiskomt.

Ins en outs van ploegendiensten

Procesoperators werken meestal in volcontinu- of vijfploegendiensten (*shifts*). Veel productieprocessen draaien namelijk altijd: 24 uur per dag, 7 dagen in de week, 52 weken per jaar.

Energiecentrales bijvoorbeeld moeten altijd produceren. Elektriciteit is nu eenmaal moeilijk op te slaan, maar wordt wel altijd gebruikt. Ook in de (petro)chemische sector is het vaak van groot belang dat het proces continu door blijft gaan. Bij een ongecontroleerde *shutdown* worden medicijnen bijvoorbeeld onbruikbaar of plastics hard op plekken waar je dat helemaal niet wilt.

Stopt een proces ongecontroleerd, dan zijn de economische en veiligheidsrisico's meestal niet te overzien. Je kunt gerust stellen dat het de procesoperators zijn die Nederland draaiende houden. In ploegdienst dus.

Iedere ploeg werkt acht uur, dat is bij wet zo geregeld. Je hebt dus voor één etmaal, 24 uur, drie ploegen nodig: een dag-, een avond- en een nachtploeg. Dan heb je nog een ploeg achter de hand: de vierde of 'uitslaapploeg'. Deze dienst komt meestal na de nachtdienst en de ploeg is doorgaans niet op het fabrieksterrein (de *plant*) aanwezig.

Soms zijn de mensen uit de vierde ploeg stand-by, zodat ze bij kunnen springen als dat nodig is. De vijfde ploeg heeft echt vrij. En zo draait dat jaar in, jaar uit.

Veel mensen zien het werken in ploegdienst als een nadeel. Heel veel anderen zweren erbij: je bent vrij op dagen dat de rest van Nederland zit te zweten en de beloning is aanzienlijk hoger dan vergelijkbare functies die alleen van negen tot vijf vervuld worden.

Werken in de procesindustrie anno nu

De toekomst voor (aankomend) procesoperators ziet er (zeer) rooskleurig uit. Niet alleen de totale Nederlandse bevolking, maar ook de beroepsgroep procesoperators is sterk aan het vergrijzen. Dat betekent dat de komende jaren veel oudere collega's met pensioen zullen gaan. Arbeidsdeskundigen voorspellen daarom een vrij groot tekort aan vak-kundige procesoperators.

Er komen dus veel leuke arbeidsplaatsen vrij. Goed nieuws voor jonge mensen.

Voordat je kunt beginnen:

Niet iedereen is geschikt om procesoperator te worden. Daarom willen we eerst een brief of mail van je ontvangen met je motivatie voor de opleiding, vergezeld van je cv.

Op basis van je brief en cv bepalen we of je wordt uitgenodigd voor het selectietraject voor de opleiding. In drie selectieronden krijg je informatie over het leer/werktraject en word je getest. Na afloop van deze toetsing weten we vrij zeker of je succesvol de opleiding tot procesoperator kunt afronden. Ook is dan meteen duidelijk of je aan een Vapro A- of Vapro B-opleiding kunt beginnen.

Het selectietraject bestaat uit drie rondes:

Eerste selectieronde:

- Voorlichtingsbijeenkomst op het kantoor van HLS Personeelsdiensten over de opleiding en het werkveld
- Persoonlijk gesprek met de consulent van HLS Personeelsdiensten

Tweede selectieronde:

- Motivatie- en kennistest bij HLS Personeelsdiensten
- Persoonlijk gesprek met de studieadviseur

Derde selectieronde:

- Voorlichtingsbijeenkomst bij de opdrachtgever met het opleidingsinstituut over de opleiding en het werk
- Officiële toelating tot de school en start werkzaamheden in de procesindustrie

De opleiding

De opleiding Vapro A/B die wij aanbieden, bestaat uit een theorie- en een praktijkgedeelte. Je gaat direct bij een bedrijf aan de slag als leerling-operator en ontvangt in deze functie vanaf het begin een salaris. Zowel de opleider als het bedrijf wijst een mentor voor je aan.

Het praktijkgedeelte duurt twee jaar. In deze periode leg je verschillende examens af, maar toch ontvang je een goed salaris. Als je de benodigde praktijkdeelcertificaten hebt behaald, ben je een volwaardig procesoperator met bijbehorend loon.

Carrière en toekomst

Vervolgens is er eigenlijk geen plafond aan je carrière. Zo kun je opgaan voor het Vapro C-diploma dat gelijk staat aan mbo plus-niveau. Ook komt het vaak voor dat ondernemingen die veel met procesoperators werken, zelf bedrijfsopleidingen verzorgen die je kunt volgen.

In verreweg de meeste gevallen zijn het niet de kleinste bedrijven waar je terecht komt. Vaak kom je bij een multinational te werken, met vestigingen verspreid over de hele wereld die behoefte hebben aan vakbekwame procesoperators. Soms houd je je in het buitenland niet alleen bezig met het productieproces. Het kan namelijk voorkomen dat je wordt gevraagd om de plaatselijke werknemers te begeleiden.

Maar genoeg over de algemene mogelijkheden. Als je nog steeds geïnteresseerd bent, dan is het nu tijd om over jou en jouw mogelijkheden te praten.

Het lijkt bijna te mooi om waar te zijn, maar we hebben een opleiding en uitzicht op een fantastische baan voor je. Een goede baan, een verantwoordelijke baan, een baan met carrièremogelijkheden...

De kosten van het leer/werktraject zijn afhankelijk van jouw situatie. Heb je een uitkering, dan is het goed om te weten dat de uuv speciale regelingen heeft voor het volgen van een opleiding met behoud van uitkering. Hoe dan ook, er zijn mogelijkheden te over.

Neem dus vrijblijvend contact met ons op, je bent tot niets verplicht. Ja, misschien aan jezelf, zodat je niet jaren later denkt: 'Dat informatieboekje toen, over die opleiding voor procesoperator, had ik maar...'

Het vak en de opleiding tot procesoperator

Volgens de officiële omschrijving zijn de taken van een procesoperator met een Vapro B-diploma:

- Zelfstandig bewaken en regelen van productieprocessen
- Schriftelijk en mondeling rapporteren over het procesverloop
- Verrichten van eenvoudig onderhoud
- Assisteren bij complexe onderhouds- en ombouwwerkzaamheden

Een procesoperator kom je eigenlijk in elke hoogwaardige Nederlandse industrietak tegen, het is een job met een aanzienlijke verantwoordelijkheid.

Waar houdt een procesoperator zich mee bezig?

Het gaat te ver om hier een productieproces (welk dan ook) tot in detail te bespreken. Bovendien komt dat allemaal in het theoriegedeelte van de opleiding aan de orde.

In het kort komt het erop neer dat de procesindustrie grondstoffen bewerkt tot halffabricaten of eindproducten. In verreweg de meeste gevallen gebeurt dit via natuurkundige of chemische reacties. Die reacties vinden plaats in leidingen, ketels, drukvaten en andere kookpotten die onder toezicht staan van de procesoperator. Die natuurkundige en chemische processen heten bijvoorbeeld: malen, kraken, destilleren, raffineren, rijpen, biologiseren, karamelliseren, extraheren, coaguleren, om er maar een paar te noemen.

Jij als aankomend Vapro B-procesoperator leert al die processen kennen. Stap voor stap. Samen met je team word jij verantwoordelijk voor een goede voortgang van het productieproces dat aan jouw zorg is toevertrouwd.

Niet alleen de processen die je leert kennen, hebben eigen namen, ook de apparatuur waar je mee gaat werken. Een greep uit de machinerieën die bij verschillende productieprocessen horen:

- reactoren
- destillatie-installaties en -kolommen
- tanks en reservoirs
- turbines, generatoren en centrifuges
- compressoren
- leidingstelsels
- pompinstallaties
- ketels en drukinstallaties
- procesbeheersingapparatuur en computers (uiteraard!)

Theorie

Na de theoretische opleiding Vapro B-procesoperator heb je een brede basiskennis van het operatorvak. Ook heb je inzicht in de meestvoorkomende basisprocessen en de bijbehorende procesbeheersing.

Daarnaast krijg je les in een aantal ondersteunende vakken die je ook op het middelbaar beroepsonderwijs hebt gehad, zoals wis-, natuur- en scheikunde. Ook wordt de B-operator geleerd om het proces veilig, economisch en milieuverantwoord te laten verlopen.

De volgende theoretische vakken komen aan de orde:

- procestechniek
- procesbeheersing
- procesonderhoud
- veiligheid en milieu
- wis- en natuurkunde
- scheikunde (proces)
- werktuigbouwkunde (mechanisch)

De praktijk

De echte beroepsvorming vindt op de werkvloer plaats. Onder toezicht van een mentor leer je de theoretische kennis in praktijk te brengen. Tegelijkertijd ervaar je hoe het is om in de procesindustrie binnen een geolied team samen te werken. Niet alleen tijdens normale werkdagen, maar ook onder werkdruk.

Misschien vind je het vreemd klinken, maar ook in de procesindustrie is klantvriendelijkheid een belangrijk punt. Veel bedrijven in de procesindustrie zijn namelijk superefficiënt georganiseerd. Dat betekent bijvoorbeeld dat je andere afdelingen binnen dezelfde fabriek moet leren beschouwen als klanten. Met andere woorden: personen aan wie je service aan moet verlenen, omdat ze anders naar een ander gaan. Zelfs naar een soortgelijke afdeling als die van jou, maar dan bij een ander bedrijf. De concurrent dus!

Financiële consequenties voor de studenten

Je hoeft deze unieke tweejarige opleiding niet helemaal zelf te betalen, maar er wordt wel een eigen bijdrage verwacht. Afhankelijk van het soort kandidaat dat je bent, zijn er verschillende financiële mogelijkheden. We noemen ze hier alledrie:

Eerste groep kandidaten

Deze kandidaten hebben op dit moment wel een baan, maar zitten daar – om wat voor reden dan ook – niet op hun plaats. Iemand die bijvoorbeeld op dit moment in een supermarkt werkt, kan zich opgeven voor de opleiding. De parttime opleiding combineer je met de praktijkwerkzaamheden die je als aankomend procesoperator hebt. Je verdient direct een cao-gerelateerd loon. Daarvan betaal je maandelijks 145 euro bruto voor de opleiding.

Tweede groep kandidaten

De tweede groep kandidaten heeft een uitkering en wil via de opleiding weer aan de slag.

De overheid maakt het voor werkzoekenden mogelijk om met behoud van uitkering een deeltijdstudie te volgen. Deze regeling is aan een aantal strikte voorwaarden gebonden. Het is belangrijk om hierover vroegtijdig met de uitkeringsinstantie te overleggen. Je kunt bij jouw uwv-casemanager of bij het uwv-werkbedrijf verdere informatie hierover krijgen. Natuurlijk kun je ons ook even bellen en dan zoeken wij verder uit welke mogelijkheden er zijn.

Derde groep kandidaten

De derde categorie kandidaten valt onder de studiefinanciering.

Voor leerlingen in het voortgezet onderwijs en voor mbo-studenten onder de 18 jaar is er de Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten (WTOS). Of je voor deze bijdrage in aanmerking komt, hangt af van verschillende factoren: het inkomen van je ouders, het aantal andere kinderen binnen het gezin, de schoolopleiding die je volgt en je leeftijd en nationaliteit.

Afhankelijk van het belastbaar gezinsinkomen krijgen ouders een maximale of gedeeltelijke tegemoetkoming in de schoolkosten. Bij de Informatie Beheer Groep kan een tegemoetkoming aangevraagd worden.

Kandidaten boven de 18 jaar komen in aanmerking voor studiefinanciering.

Als je in het beroepsonderwijs een beroepsopleidende leerweg volgt en tussen 18 en 30 jaar bent, heb je recht op studiefinanciering. Dat geldt voor iedereen met de Nederlandse nationaliteit, kinderen van EU-werknemers en vluchtelingen met een status. Studenten uit EER-landen (IJsland, Noorwegen en Lichtenstein) hebben recht op een tegemoetkoming in het collegegeld.

Op www.ib-groep.nl geeft de IB-Groep een compleet overzicht van alle regels en voorwaarden voor studiefinanciering.

Full service

De HLS Groep is een full service bureau.

wij verzorgen de volgende activiteiten.

- bemiddelingen van flex personeel (uitzending en detachering)
- bemiddeling van vaste functies (werving en selectie)
- verzorgen van scholingstrajecten met name gericht op de industrie
- verzorgen van psychologische testen en persoonlijkheidstesten
- Interim personeels-advies voor ziekte verzuim trajecten.
- reïntegratie diensten

Onze visie

De arbeidsmarkt is er een die aan constante wisselingen onderhevig is. HLS denkt mee met haar klanten, anticipeert op ontwikkelingen en wil voor alle partijen de perfecte match zijn.

HLS personeelsdiensten
Meent 93 A 3011 JG Rotterdam
tel 010 414 02 82
fax 010 414 21 80
info@hls-groep.nl
www.hls.nl
